

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Situacija.

Baš pred prazniki, torej kot božično darilo, ukrenil je grof Taaffe iz očetovske naklonjenosti do narodov slovanskih, da pokliče v ministerstvo zaupnega moza nemško-liberalne stranke, in s tem korakom krenil je končno na tisto pot, kamor ga je vedno mikalo in od koder se nikdar ni preveč oddaljil, na pot centralizacije in germanizacije. Nemška levica dobila je s tem trdno zaslombo v vladi in nje politična načela, katerim je bil grof Taaffe vedno zvest in točen izvrševatelj, uveljavljala se bodo odslej očitneje in energičneje kakor zadnja leta.

Od leta 1879. podpirali so slovanski poslanci grofa Taaffea z velikim da ne rečemo prevelikim samozatajevanjem, in kaj so imeli od tega? Kake koristi imeli so narodi slovanski v Avstriji od tega, da so njih poslanci stali na strani vlade in jo branili besnih napadov nemških liberalcev? Jeli grof Taaffe izvel slovanski program vsaj deloma? Nikakor ne! Grof Taaffe plačeval je brezpogojno udanost slovanskih poslancev z malenkostnimi upravnimi koncesijami in za borne te drobtinice zahteval od njih, da se odrečejo svoji narodnosti, svojim političnim idealom, da se dajo ponemčiti in ukovati v težke spono narodno individualnost uničujočega centralizma. Kaj čuda, da so dali slovanski poslanci končno duška tisti nezadovoljnosti, katera se je bila nabrala tekom let, a že to je zadoščalo grofu Taaffeu, da se je približal nemški levici, s katero ga veže jedno in isto politično prepričanje, da bode pozval v ministerstvo nemško liberalnega zaupnega moza ter tako slovesno dokumentoval soglasje mej vlado in to stranko.

Ministerskega predsednika glasila se trudijo pokazati izpremenjeni položaj v drugem svitu. „Presse“ pravi, da si bode grof Taaffe sestavil parlamentarno večino s pomočjo vseh treh velikih strank, „Fremdenblatt“ pa naglašja, da bode nova vladna stranka „parlamentarna trojna zveza“, v kateri bodo združeni vsi zmerni konservativni elementi v izrecni namen, uničiti slovanski radikalizem. Tudi nemško-liberalni listi govoré v tem zmislu, da hoče grof Taaffe nemško-poljski zvezi priklopiti še Hohen-

wartov klub vzlic temu, da se Nemci take družbe branijo kar najodločneje. Nemški liberalci prizadevali so si doslej sestaviti večino s pomočjo Poljakov, Coroninijevega kluba, nekaterih čeških veleposestnikov in izvestnih vladnih manelukov, katerih je tudi v Hohenwartovem klubu nekaj. Tudi sedaj, ko so dogovori mej grofom Taaffem in Plenerjem ter Chlumeckem že končani in je že znano, da bode ustopil v ministerstvo nemšk liberalcev, branijo se Nemci Hohenwartove družbe, ali kakor se kaže, udali se bodo končno želji grofa Taaffea, dobro vedoč, da sami po sebi ne morejo sestaviti vlade in tolažeč se, da bode njih zaupni mož v ministerstvu že skrbel zato, da paralizuje v narodnostnem oziru popolnoma ničevi upliv Hohenwartovega kluba. Mnogokdo upraševal bode zvedavo, kako to, da je Hohenwartov klub gospodu ministerskemu predsedniku tako mil in drag, da se ne more ločiti od njega, kako to, da hoče pristni liberalcev grof Taaffe po sili veljati za nekakega konservativca? Na to še danes ni moči odgovoriti določno in pozitivno.

Najpohlevnejša frakcija Hohenwartovega kluba, poslanci naroda slovenskega, prišli bodo torej zopet pod vladno streho, postali bodo člani nove vladne stranke in zopet podpirali stebre, na katerih aloni vladni sistem grofa Taaffea. Narodu slovenskemu ne bode to koristilo nič! Niti v oni dōbi, ko je še Dunajevsky zastopal slovanske terjatve v ministerstvu, ko je bila nemška levica v skrajni opoziciji proti vladi in je grof Taaffe mnogokrat krvavo potreboval slovenskih glasov, niti tedaj niso dosegli naši poslanci nijedne znatnejše koncesije. Kar so tedaj v težkem boji izsilili iz vlade, to je vse le manjše vrednosti, a koliko manj bodo dosegli sedaj, ko bode nemška levica vladala parlamentu in narekovala ministerstvu! Sodimo, da poslancem slovenskim ne bode mogoče storiti kaj prida za narod naš, in izstop poslanca Spinčiča iz Hohenwartovega kluba potrjuje našo misel, da slovanski poslanci ne bodo posebno dolgo sedeli na vladnih klopih v čudni in nenaravni družbi nemških liberalcev, poljskih separatistov in mednarodnih fevdalcev.

vzdigovala in z nje lica si mogel brati, da je zanjo prišel mučen trenotek. Bila je podobno neznanemu govorniku, ki stopi prvokrat na govorniški oder. Od tega plesu je bil zavisen ves njen uspeh v modnem svetu . . . Ne prav prišiti trak ali pa napačno pripeta cvetlica mogla je zmiraj uničiti njeno prihodnost . . . More li ženska v resnici pričakovati uspeha, more li dopasti način zlikovcem, če reko takoj na prvi pogled: „elle a l'air bourgeoise“ . . . Ta izraz, ki se je po nesreči ukral v naše čisto plemenitaško družbo, ima strašansko upliv na vse mišljenje in vzame vse pravice lepote in ljubeznivosti:

„Ukus je otec, spremenljiva manira . . .“

Ko je kneginja prišla do Pečorina, mu je odgovorila komaj z lahkim prikonom glave in komaj vidljivim nasmehljajem na pozdrav njegov. Oči njene so nemirno gledale okrog, prizadevajoč se, najti še kak drug znan obraz . . . iz zagledale dale so Elizabeto Nikolajevno . . . Spoznavši druga drugo, sta se nasprotnici jako prijazno pozdravila . . . Potem se je prirnil nekdo izmeji moških in začel z veselim obrazom popraševati, kdaj da so prišli iz Moskve itd. Ona je bila vedno prijazna, in staval bi, da ko bi srečala 99 znancev, da bi devetindevetdeseti ostal v srečnem prepričanju, da

Državni zbor.

Na Dunaji dne 17. decembra.

Posl. Lienbacher odgovarja dr. Gregru in pravi, da so tudi druge avstrijske dežele aktivne, torej na tistem stališču, kakor Češka, vendar se ne pritožujejo toli silno. Govornik pravi nadalje, da ne more zamolčati vseh pritožb proti vladi, katera se nikakor ne podviza, da bi izpolnila svojo nalogo.

Posl. dr. Ferjančič pravi z ozirom v prošlost, ki nam je le malo nad spolnila in z ozirom v bodočnost, ki nam kaže še mnogo boja, predno se zagotovi ljudstvu našemu bodočnost, da ne more biti zadovoljen. Vlada nam mora zahtevano dati in ugoditi naravnemu pravu naroda slovenskega. Politična uprava nam je v zadnjem času od leta do leta protivnejša i v najožji domačiji. Tujci hočejo ravnati našemu ljudstvu, v drugih upravnih strokah pa je naš narod še na slabšem. Upravna oblastva kjer le možno, zavirajo življenje narodovo in stavijo ovire prekornim društvom. Slovenskih uradnikov v domovini nastavljati niti nečejo. Slovenskih društev osnovi stavljajo se vse mogoče, tudi protipostavne ovire. Čas je, da se vlada giblje in kaj stori za narod. Pravosodni minister ima mnogo dela v nas in govornik upa, da bode svoje obljube rešil, istotako naučni minister, ki je dne 13. novembra govoril tako raz svojo klop, kakor da v ustavi 19. členu niti nemamo. Sicer niti najnovejši ukaz šolskega oblastva koroškega ni toli določen, da bi bil kakoršnekoli pozitivne vrednosti za slovensko šolstvo na Koroškem, kajti slovanski jezik imenuje se drugi deželni jezik in to za slovanske učence. Slovanski poslanci bi hoteli vsekdar sodelovati z ostalimi slovanskimi in zajezi nemško silo, kakor hitro bi bilo možno, za danes pa daje Slovincem še največ podpore sedanja zveza.

Zivahno odobravanje po celi desnici zbornice razlegalo se je ob sklepu govora.

Drugi slovanski govornik posl. dr. Gregorec polemizuje proti sedanjemu vladnemu sistemu, ki pod ino k r i n k o izvaja le to, kar so prej delala nemška ministerstva. Taaffe pospešuje centralizacijo, germa-

je zmagal s svojim pogledom njeno srce. Ko sta knez in kneginja odšla v salon, se je Elizabeta Nikolajevna obrnila k Pečorinu, da bi obnovila pretrgani razgovor; on je bil tako bled, tako poparjen, da se ga je skoro ustrašila.

— Pribod te dame rekla je nazadnje — nazadnje — napravil je na vas silen utis! . . . Je-li že dolgo poznate?

„Iz otroških let!“ odgovoril je Pečorin.

— Jaz sem jo tudi nekaj poznala . . . S kom je omožena?

Pečorin je povedal.

— Kako! Ta gospod, ki je šel tako mirno za njo, je njen mož? Ko bi ju bila srečala na ulici, imela bi ga bila za njega strežeta . . . Jaz mislim, oua lahko naredi z njim, kar hoče.

„Vsaj vs°, kar se z njim narediti more! . . .“

— Je li srečna? . . .

„Mari neste opazili, koliko briljantov na njej . . .“

— Bogastvo še ni! . . .

„Vender je bliže neče, nego revščina. Nič ni bolj neukusno, kakor biti zadovoljen s svojo usodo v skromni koči . . . za skledo ajdove kaše.“

— Kdo govori o revščini? Pevsod je treba izbirati . . .

LISTEK.

Kneginja Ligovska.

(Odlomek romana M. J. Lermontova, poslov. Vrbhanov.)

(Konec.)

Zasmejal se je in hotel je iti proč.

— Mari ne verjamem? — zaklicala je Elizabeta Nikolajevna zbegana.

„Vselej je bolje verjeti slabemu, kakor dobremu, . . . jedenkrat proti dvajsetkrat, da . . .“

Fraze ni končal, njegove oči so se uprle v druge duri dvorane, kjer je bilo majhno gibanje. Oči Elizabete Nikolajevne so se tudi bojzljivo obrnile na stran.

Skozi tolpo prirnila se je v salon kneginja Ligovska, za njo pa knez Štefan Štefanovič.

Oblečena je bila prav okusno, samo strogi modni pregojevalci bi morda opazili, da je bilo na njej preveč briljantov. Počasi se je pomikala skozi tolpo, ki se je nemarno nabralo pred njo. Noben pozdrav je ni zadržal na potu, in sto radovednih oči jo je ogledovalo od nog do glave, zaradi česar so njena lica zarudela. Oči so se napolnile z neko električno mokroto, prsi so se jej nejednako merno

nizacijo in liberalizem z vsemi močmi, akopram pred svetom daje navidezno konservativne obljube. Politični glavarji Primorske, Koroške in Štajerske na vse možne načine nasprotujejo Slovincem. Na Primorskem je sedaj položaj še žalostnejši, nego je bil pod pokojnim Depretisom. Slovenskih uradnikov ni nikjer, nemški pa surovo napadajo podložno jim slovensko prebivalstvo. Da, celo vladarju ne sme pokazati Slovenec svoje ljubezni in do cela slovenske krajine, kažejo se mu, kakor nemške. Pol milijona Slovencev po Štajarskem in Koroškem nema niti jedne do cela slovenske srednje in malo število ljudskih šol. Na predbacivanje panslavizma niti ne odgovarja. Niti v tej, niti v oni državni polovici ni ravnopravnosti. Avtonomija po rodovih razdeljenih dežel je uzor in jedino prava upravna razvrstitev v Avstriji.

Tudi govor posl. Gregorca vsprejel se je z živahnim odobravanjem.

Naslednji govornik princ Schwarzenberg polemizoval je imenom čeških veleposestnikov proti govoru Gregorvem in se v tem zavračanju skoro nevede postavil na stališče Dunajskih punktacij, katerih nasprotnikom so ga vsi prištevali, kajti pri volitvi svoji izjavil se je proti punktacijam.

Obravnava se je na to prekinila in seja ob 4. uri popoldne zatvorila.

Govor poslanca dr. Ferjančiča

v 84. seji državnega zbora dné 10. decembra 1891.

Visoka zbornica! Dovolite, da izpregovorim najprej nekoliko besed o stvari, katera spada k točki „deželna kultura“ in da stavim v tem oziru neko uprašanje do visoke vlade. Govoril bom namreč o regulaciji hudournikov v Vipavski dolini in o izsušenju notranjskih dolin, oziroma o odpeljavi voda, katere se zbirajo ondu po daljšem deževju.

Storil sem to že obširneje pri posvetovanji o proračunu za l. 1889. Ker pa stvar še ne napreduje tako, kakor si želimo in kakor je nujno potrebno, primoran sem urgirati.

Že pred dvema letoma sem povedal, da je Vipavska dolina, nekdanj lep in rodovitna, postala s časom pokrajina, ki več ne more preživeti svojih prebivalcev; opozarjal sem tudi na to, da je trtna uš uničila nekdanj cvetočo vinorejo v tej dolini. Tudi na druge neugodne razmere sem že opozarjal, da dokažem potrebo, da se vendar že uravnajo hudourniki, kateri so zadnja leta vedno nevarnejša, in da se tako olajša živinoreja in poljedelstvo velikemu delu prebivalstva.

Vipavska dolina ima tri hudournike in več stranskih potokov. Dvajset let razdira že tukaj voda in dežela kakor tudi centralna vlada sta pripoznali potrebo, da je tu umestna državna in deželna pomoč, ako se hoče v okom priti večnim škodam. Ne bodem se oziral na to, kar se je prejšnja leta nameravalo storiti, oziral se bodem samo na to, kar se je zgodilo izza l. 1889.

To leto poslal je deželni odbor kranjski svojega inženirja na lice mesta, da se pouči o razmerah in da presodi tedaj že izgotovljene načrte.

„Jaz želim vam moza, ki bi tako mislil.“

On je odšel. Kadrlja se je končala, godba je umolknila. V široki dvorani se je slišalo zmešano govorjenje tenkih in debelih glasov, škripanje škorenj in čevljev. Naredile so se skupine. Dame so odšle v druge sobe dibat sveži zrak, druga drugi povedat svoje opazke. Ž njimi so šli le nekateri kavalirji, ki neso opazili, da so jim nepotrebni in da bi se jih rade iznebile. Kneginja prišla je v dvorano in sela poleg Negurove. Obnovili sta staro znanstvo in začel se je mej njima malo važen pogovor . . .

Opomba. Pred nekaterimi leti je „Slovenski Narod“ priobčil v podlistku prevod Lermoutova romana „Junak našega časa“. Glavni junak temu romanu je častnik Pečorin, veliko ulogo pa igra neka Vera, ki je s svojim starim soprogom bila prišla v toplice na Kavkaz. Kdor je čital omenjeni roman in ta odlomek, je gotovo spoznal, da je Pečorin v obeh romanih jeden in isti, kneginja Ligovka Vera „Junaka našega časa“. Značaja teh dveh oseb sta v tem odlomku jako dobro narisana in bode gotovo vsakdo bolje razumel „Junaka našega časa“, če je poprej prečital „Kneginjo Ligovsko“. To je bilo povod, da smo priobčili to nedovršeno delo slavnega ruskega pisatelja in mislimo, da smo ustregli čitateljem.

Izrekel je konkluzijo, da je tu potrebno sistematično delo in da nikakor ne zadošča, ako se hudourniki ob izvoru zazidajo in da se postavijo varnostne zgradbe. Naglašal je zlasti, da so vodotoki tako zasuti in sploh v takem stanju, da so kalamiteta, katero treba nujno odpraviti. V svojem poročilu se je mož izrekel tako-le:

„Razmere postajajo vedno slabše, ker se dnó vodá zmerom bolj zasiplje in vsled tega zmerom bolj vzvišuje. Vipavčica teče po vsej svoji dolžini, Bela v spodnjem toku in Močilnik na mnogih mestih po nasutem in umetno vzvišenem vodotoku, kateri je časih celo za meter višji od teréna okolu njega. Ako le jeden dan dežuje, je dovolj, da so poplavljeni vsi bližnji travniki, vrti, njive in ceste in celo del trga Vipave, 7 kilometrov na dolgo in 300 do 500 metrov na široko. Ako pa voda v vodotoku tudi upade, ostane vendar na bližnjem svetu zaradi nižje lege, dokler ne spuhti ali se ne odteče v zemljo. Strokovnjak pravi potem še: „Glavna potreba, katero je čim prej storiti, je ta, da se uravnajo vodotoki v dolini, to je prvi korak k melioraciji Vipavske doline, če hočemo obvarovati njive in vrte, obdelane z velikim trudom, in če hočemo varovati revščine prebivalstvo, katero vsled pojemajoče vinoreje in tudi iz drugih uzrokov veliko škodo trpi.“

Glasom strokovnjaškega mnjenja potrebno bi bilo torej dvojno. Treba bi bilo zazidati izvire vodá in napraviti varnostne zgradbe, poralelno s tem bilo bi pa tudi izčistiti struge, in je regulovati in to delo je najvažnejše.

Deželni zbor kranjski je v svoji seji z dne 22. novembra 1889 dovolil 10.000 glđ. v to svrhu, in sicer pod pogojem, da se takoj porabi in sicer dogovorno s poljedelskim ministerstvom in da se ušteje ta vsota v ono, katero bode dežela kranjska za to melioracijsko delo morala še dovoliti.

V tej seji izrekel je zastopnik okraja vipavskega svojo radost in zahvalo in zahvalo prebivalstva, katero je vsled večletnih slabih letin prišlo v veliko stisko in katero se nadeja, da se bode to delo nemudoma začelo.

Dve leti sta minuli, a ni se še storilo ničesar. Pristavek „dogovorno s poljedelskim ministerstvom“ napotil je vlado, da se je izrekla dilatorno o vsej zadevi, in sicer tako-le: „da se spozna načrt deželnega odbora kot primerén, a da obeča le tedaj kaj uspeha, ako se izvede v celoti. V tem zmislu je po vladnem mnjenju Klemenčičev ozirom Eipertov načrt z ozirom na spremenjene hidrografične razmere v Vipavski dolini nedostaten in zato je vlada odložila uprašanje do tistega časa, ko bode mogoče določiti troške na podlagi natančnih načrtov in določenega proračuna.“

Ko je to uprašanje prišlo drugo leto zopet na vrsto v deželnem zboru, bila je dotična debata jako burna, zakaj vsi poslanci imeli so v mislih vipavskega prebivalstva veliko bedo, katera je nastala vsled nenavadne suše l. 1890, in katera je uničila vse poljske pridelke.

Deželni zbor je naročil deželnemu odboru, da naroči izdelati čim prej mogoče načrte in proračune, da se delo začne. Proseč v imenu prebivalstva, naj visoka vlada ne prezre te stvari, usojam se zajedno uprašati, kako daleč je stvar dospela in jeli upanja, da se bode delo začelo bodoče leto. To uprašanje stavljam tem bolj, ker je za delo potrebno samo vladno pritrenje.

Kar se dostaja odvajanja vodá iz notranjskih dolin, poudarjal sem že pred dvema letoma, da se je vlada lotila prvih del in prevzela zanje tudi troške. A tudi tu je vse zastalo, menda zato, ker se prebivalstvo ljubljanskega barja temu ustavlja; boječ se, da bi vsled brzega odvajanja notranjskih vodá pouzdignila se višina vode, kar bi utegnito biti kmetijstvu nevarno.

Jaz sicer o tem ne morem soditi, pač pa se lahko sklicujem na sodbo strokovnjakov, kateri pravijo, da bi odpeljava vodá iz notranjskih dolin ne poplavela ljubljanskega barja. A če bi tudi strah prebivalcev barja bil upravičen, dokazalo bi to le, kako nujno je potrebno, da se vendar že začne izsuševanje barja. V tem oziru se strinjam s svojim rojakom, ki je v tem govoril pred petimi dnevi in veseli me obljuba njega ekscelence gospoda poljedelskega ministra, da se vlada zanima za osušenje ljubljanskega barja.

Kakor stoje stvari, nimam mnogo upanja, da se bode veliko delo, odpeljava notranjskih vodá, kmalu začelo. Gotovo je treba mnogih priprav, predno se delo začne, upam pa, da stvar ne bode zaspala.

Pred dvema letoma sem stavil interpelacijo, katero danes ponavljam:

„C. kr. vlada se pooblašča, da prične priprave za uravnavo podzemeljskih vodá na Kranjskem in v ta namen ustavi v proračun melioracijskega zaklada primerne svote.“ (Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 21. decembra.

Situacija.

Na drugem mestu govorimo obširneje o nameravani spremembi situacije in o nje političnem pomenu, le nekoliko podrobneje navedemo naj tu. Grof Taaffe, dogovarjajoč se z levico radi ustopa nekega člana te stranke v ministerstvo, izjavil je baje, da to na vkupno politiko vlade ne bode imelo upliva in zato neče provociranega pristaša liberalcev vsprejeti v kabinet, ampak koga menj ekstremnega. Imenuje se baron Widmann, nekdanji deželni predsednik kranjski. Ne moremo se prečuditi, da zovejo nekateri listi tega moža zmernim in naklonjenim federalističnim težnjam. Mi na Kranjskem ga poznamo, dobro ga poznamo izza časa, ko je tukaj delal nemško-liberalne volitve in tudi dobro se še spominamo njegovih sredstev. Zato se nam pa vidi smešno, da zovejo tega moža zmernim. Drugi kandidat je dr. Bärnreuter.

Deželnozbornske volitve v Tridentu.

Italijanski deželni poslanci tirolski stopili so, kakor znano, v pasivno opozicijo in jo hoté tirati še nadalje. Vlada izprosila si je pomoči pri škofu Tridentsem in pri zadnjih volitvah izvoljeni so bili res nekateri privrženci škofa, o katerih se še ne vé, bodo li šli v deželni zbor v Inost ali pa ostanejo doma. V skupini mest in trgov izvoljeni bodo gotovo liberalni Italijani, tako da je usoda začete pasivne opozicije dvomljiva. Govori se pa, da bodo izvoljeni klerikanci prišli v deželni zbor, drugi poslanci ostali bodo pa doma.

Ogerski ministarski svet

sklenil je v zadnji seji, da je razpustiti ogerski državni zbor, še predno poteče doba mandata. V to prisilila je vlado nezmerna agitacija opozicijskih strank. Je li bode imel ta ukrep kaj upliva na volitve, ki se bodo v kratkem vršile, je težko reči. Madjarske opozicijske stranke pripravljale so vse, kar treba, da bi pri teh volitvah zmagale, in javno mnenje je tako vznemirjeno, nezadovoljnost je tolika, da bi se lahko zgodilo, da pride grof Apponyi na krmilo. Vlada bila bi ta korak rada storila že prej, da ni bilo treba potrditve novim trgovinškim pogodbam.

Vnanje države.

Ruski nihilisti

se baje zopet oglašajo, tako poročajo vsaj angleški listi. Govori se, da razširjajo doslej nepoznani emisiji nihilistične proklamacije po vsej Rusiji, v katerih proklamacijah se trdi, da je lakota grozna, da bode pa prihodnje leto še večja. Skladišča za žito so prazna, skladišča za bojno orožje pa polna do vrha. Odgovorna ja zato sedanja vlada; jedno sredstvo, uteči katastrofi, je to, da skliče cesar narodne poslance, katere bi bilo pa šele izvoliti, da torej nakloni Rusom ustavo. — To so bržkone izmišljotine angleških listov.

Francija in Bolgarija,

mej katerima je ponehala diplomatska zveza, sta še vedno predmet občni pozornosti. Zanimivo je, kar pravi v tem oziru „Novoje Vremja“, da je namreč ta korak Francije na škodo Rusije, ker bode odslej spletkarji trojne zveze imeli proste roke v Bolgariji. „Novosti“ pravijo, da je francoska brižnost za kapitulacije porok, da tudi angleška dominacija v Egiptu ne bode ostala vedno intaktna ter sodi glede Bolgarije, da v tem oziru sicer Rusija ni neposredno interesovana, a da je Francija zdaj samo izkusila, kako neprijetno je občevanje z „ljubljenici grofa Kalnokyja“.

Grof Caprivi.

Nemški državni zbor vsprejel je po kratki, a hudi razpravi predložene trgovinske pogodbe in državni kancelar javil je to nemškemu cesarju brzojavno. Cesar Viljem bil je baš pri nekem banketu. Naznanil je došlo mu vest vsem navzočnikom in slavil zasluge sedanjega državnega kancelarja imenujoč ga grofa Caprivija. Cesar nazval je trgovinske pogodbe rešilno delo, katero bode za vso Nemčijo eminentne važnost, ker bode ustanovilo novo dobo zgodovine in za največje podjetje, izvzemši ustanovitev nemške države.

Dopisi.

Iz Gorenje Radgone 18. decembra. [Izv. dop.] (Nova posojilnica v Gorenji Radgoni.) Dolgoletna želja vsakega rodoljuba našega okraja se bode sedaj vendar spolnila; tudi za naš okraj osnovala se bo posojilnica, prepotrebna narodna trdnjavica za naš narodni obstanek tukaj tak ob nemški meji.

Dne 17. t. m. sešel se je v Gorenji Radgoni posebno od kmetskih prebivalcev mnogobrojno obiskan shod, h kateremu so prišli tudi iz Celja gg. dr. Ivan Dečko, naš deželni poslanec, Franc Lončar, tajnik „Zveze slovenskih posojilnic“, in naš domačin drd. Anton Brumen. G. dr. Ivan Dečko, kateri se izvoli predsednikom shodu, razloži temeljito veliki pomen posojilnic v obče, posebno pa še take posojilnice za gorenjeradgonski okraj v narodno-gospodarskem, narodnem in političnem oziru in navzočni sklenejo osnovati posojilnico v Gorenji Radgoni. — Predložena pravila se odobre in se bodo takoj za upis v združni register poslala okrožnemu sodišču v Celju. V načelstvo novemu zavodu izvolijo se: preč. g. Anton Belšak, župnik v Gorenji Radgoni, načelnikom; gg. dr. Jos. Gorički, odvetnik; Otcn Ploj, c. kr. notar; p. Emeron Šlander, administrator; Jos. Zemljič, nadučitelj v pokoju; Jos. Škalec, posestnik in krčmar, vsi v Gorenji Radgoni, in Franc Krémpl, posestnik v Čresnovci, za ude. Računskim pregledovalcem se izvoli preč. g. Martin Meško, župnik v Kapeli, in njegovim namestnikom preč. g. Alojzij Šijanec, župnik v Negovi. — Tako je sedaj vse narejeno, da bode novi denarni zavod lahko kmalo začel svoje delovanje. Da bode to delovanje koristno in častno za vse Slovence našega okraja, za to so nam porok imena v načelstvo izvoljenih; saj so to najodličnejši možje našega okraja!

Zahvala in prošnja.

Obče je prepričanje, da je „Mir“ koroškim Slovcem tako potreben, kakor vsakdanji kruh. Res jim podaja dušno hrano, kruh za pamet in srce. Kdor podpira „Mir“, on podpira ob enem katoliško in slovensko stvar na Koroškem. Zato pa srčno zahvalimo vse rodoljube, ki so nas do sedaj kakorkoli podpirali z dopisi in nabiranjem naročnikov ter pobiranjem naročnine, ali pa z denarno podporo. Prosimo jih pa prav lepo še za nadaljno pomoč, ker se naš boj čezdalje le bolj postruje. Posebno odkar smo zgubili večino v državnem zboru, postajajo naši nasprotniki čezdalje bolj ljuti in predrzni, in ako bi moralo iti po njihovi volji, smemo biti prepričani, da bi nam Slovcem še požirek vode ne privoščili.

Nadalje pa čč. gg. rodoljube še posebno prosimo:

1. Naj nam zvesti ostanejo in naj nas radi podpirajo z dopisi ter naj se ne utrudijo pri skupnem narodnem delu. Vsak, kdor more za katoliško in slovensko stvar posebno pri nas na Koroškem kaj storiti, naj si šteje to v dolžnost.

2. Naj si vsak po svoji moči prizadeva, pridobiti nam še več novih naročnikov. Pogrešamo namreč še mnogo slovenskih rodoljubov v naši „Mirovi“ armadi.

3. Naj pomagajo pisanja večji rojaki priprostejšim ljudem pri pošiljanju naročnine, posebno v takih krajih ker nemojo pošte.

4. Pri novih naročnikih naj se blagovoli naznaniti, da so novi, ker se nam stem prihrani veliko dela, in imamo drugače mnogo iskanja po zapisniku in imenikih. Tudi je potrebno pristaviti zadnjo pošto.

5. Naročnina naj se blagovoli pošiljati pod naslovom „Upravništvo „Mira“ v Celovcu“.

Zdaj pa prosimo pozor! Mnogo naših prijateljev in naročnikov se je že oglasilo in so izrekli, da radi plačajo po 2 gld. naročnine, ako bi list trikrat na mesec izhajal.

Zaupajoč v Božjo pomoč in podporo slovenskih rodoljubov, ki nas v sili še nikdar niso zapustili, odločili smo se tedaj, „Mir“ izdajati po 3krat na mesec, in sicer dne 10., 20. in 30. vsakega mesca. Ako bi padel jeden teh dni na nedeljo ali praznik, izide list dan poprej. Izhajal pa bo „Mir“ odslej v večji obliki, da mu bo tudi mogoče, v vsaki posamezni številki donášati naročnikom na štirih velikih straneh več berila, nego je mogel to storiti do sedaj pri mali obliki na osemih straneh. Storili smo tedaj kar je bilo mogoče, da naše čč. naročnike vsestransko zadovoljimo. Cena mu bo 2 gld. za celo leto, 1 gld. za pol leta. Manj premožnim naročnikom pošiljali ga bomo tudi za 1 gld. 50 kr. Torej ne bo treba zavoljo cene nikomur odstopiti!

Upamo pa, da bo vsak prevdaril, koliko imamo več trokov in kako hudo je v zgubo delati, ter bo vsak sam rad primaknil pri naročnini po svojih močeh. Mi nikakor ne iščemo dobička; veseli bomo, ako nam bo pri pomnoženi izdaji lista mogoče brez zgube izhajati.

Ob jednem prosimo stare naročnike, ki so še za pretekli čas na dolgu, naj zdaj o novem letu svoj dolg poravnajo, ko se ravno naročnina vpisuje, ter naj nam ostanejo zvesti še zanaprej.

Vsem bralcem „Mira“ pa želimo vesele praznike in srečno novo leto!

Lastništvo in uredništvo „Mira“.

Domače stvari.

Vojteh Valenta †

Zopet je nemila smrtna kosa posegla v vrsto naših narodnih bojnikov in nam vzela v najlepši moški dobi vrliga in iskrenega narodnjaka. Umrl je v soboto 19. t. m. ob 1/2 12. uri ponoči gospod Vojteh Valenta, mestni blagajnik v 50 letu svoje starosti. Pokojnik delal je od dobe našega preporeda po l. 1860, dokler mu je pripuščalo poslednja leta nekoliko slabeje zdravje, na vseh poljih narodnega gibanja, posebno pa na muzikalnem. Bil je izboren pevec in glasbenik in vodil tudi več let čitalniški pevski zbor. Sodeloval je pri predstavah „Dramatičnega društva“, pri Sokolskih zabavah, z jedno besedo povsod, kjer je bila potrebna njegova izdatna pripomoč. Tudi na literarnem polju je bil delaven in priobčil marsikatero zanimivo razpravo, večinoma o naših muzikalnih razmerah. Kot kompozitèr poskušal se je tudi s srečo in imamo nekatere šaljive in resne skladbe od njega. Vsled svojega vedno dobrega humorja bil je v vseh krogih jako priljubljen in niti bolezen zadnjih let ni mu vzela tega daru božjega. Bil je res uzoren domoljub stare korenine, kateremu ostane blag in časten spomin! V jedni prihodnjih števil spregovorimo kaj več o njegovem delovanju. Pogreb bode jutri, v torek popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti št. 10 na Cojzovi cesti. Naj v miru počiva!

(Slovenskim pevcem v Ljubljani.) Žalostnim povodom smrti izbornega pevca, skladatelja in pevovodje gosp. Vojteha Valente vabimo vse gg. pevce slovenske v Ljubljani, da blagovolijo priti danes zvečer ob 8. uri v prostore „Glasbene Matice“ (v Knežjem dvorcu) k skupni skušnji, da v impozantnem zboru skažemo poslednjo čast vrlimu in iskrenemu pokojnemu narodnjaku. Prijatelji pokojnika.

(„Slovensko društvo“.) Dne 27. t. m. vršil se bode „Slovenskega društva“ občni zbor popoldne ob 1/2 11. uri v čitalnični dvorani po nastopnem vspredu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora in pregledovalcev računov. 5. Razni nasveti in interpelacije. K obilni udeležbi vabi vse društvenike in prijatelje društva odbor.

(Občinski svèt) deželnega stolnega mesta Ljubljane ima v sredo 23. dan t. m. ob 6. uri zvečer sejo, katere dnevni red priobčimo jutri.

(Državni poslanec gosp. Vj. Spinčič) izstopil je iz Hohenwartovega kluba zato, ker bajè v tem klubu ni dobiti nikake pomoči za težnje slovenske in hrvatske. Posl. Spinčič pridružil se bode kot „divjak“ drugemu isterskemu poslancu dr. Matku Laginji, kateri v Hohenwartov klub niti ustopiti ni hotel.

(Preddvorski učitelj contra „Slovenski Narod“.) Bili smo primorani v naš list vsprejeti dva famozna popravka Preddvorskega učitelja g. Ivana Okorna. Toda, kako malo osnovana sta oba popravka g. Okorna in kako predrzno je ta naduti gospod grešil na milost tiskovnega zakona, to naj pojasni nastopni slučaj (ki smo ga zvedeli še le po naši obravnavi). Gosp. Okorn pravi v jednem svojih popravkov: „Ni res, da sem napravil neko okornost in sem „zagazil“ v disciplarno preiskavo.“ Da nekoliko pomagamo njegovemu oslabelemu spominu, izjavljamo danes: Učitelj Okorn je otroke v svoji šoli Predvorom tako surovo pretepal, da se je morala zoper njega že pred mnogimi tedni ukazati disciplinarna preiskava. To preiskavo proti gosp. Okornu je gospod dr. Gstettenhofer, okrajni glavar v Kranji, vodil tako, da je moral c. kr. deželni šolski svèt v jedni svojih zadnjih sej ves akt vrniti okrajnemu glavarju dr. Gstettenhoferju s strogim ukazom, naj se disciplinarna preiskava zoper Okorna temeljito dožene. In g. Okorn je vender toliko predrzen, da nas sili izjavljati: Ni res, da sem zagazil v disciplinarno preiskavo! Komentara ni treba! Sicer pa o g. Okornu še nismo izrekli zadnje svoje besede.

(Imenovanje.) Koncipist pri ministerstvu, g. dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, imenovan je ministerijalnim podtajnikom v finančnem ministerstvu.

(Umrl je) v soboto g. Ignacij Dobrin, bivši c. kr. poštni kontrolor.

(Slovensko gledališče.) Sinoči predstavljal se je Feuilletov igrokaz „Ubožan plemič“, katerega je prištevati boljšim delom tega danes že antikviranega pisatelja. „Ubožan plemič“ sicer ne odgovarja modernim nazorom o drami, toda ker obsega celo vrsto efektnih in hvaležnih ulog, kateri dado posamnim predstavljalcem priliko odlikovati se v igri, uprizarja se še danes. Predstava bila je prav dobra in gre posebna hvala gospej Borštnikovi in gg. Borštniku in Verovšek, ki so se potrudili kar najbolj mogoče. Tudi drugi igralci vršili so vestno svoje naloge in tako pripomogli vkupnemu uspehu, samo g. Daniilo ni imel, kakor večkrat, ni pojma o svoji ulogi.

(Prešernova beseda,) katero je priredila Ljubljanska čitalnica preteklo soboto v svoji dvorani, zvršila se je prav lepo. Množica odličnega občinstva zbrala se je, da proslavi spomin največjega pesnika našega. Gosp. dr. Požar bil je jako srečen in naudušen v svojem slavnostnem govoru, ki se je prav dopadel vsem navzočim vsled dubovitosti svoje. Glasno odobravanje na koncu bilo je dokaz, da je govoril vsem navzočim prav iz srca. Moški zbor „Glasbene Matice“ pel je pod vodstvom novega zborovodje g. Hubada tri zборе prav dobro, akopram je bilo število pevcev vsled znanih razmer le srednjeveliko. Gosp. Hubad pokazal se je pri prvem svojem nastopu jako spretnega dirigenta. V Ipavčevi kantati „Na Prešernovem domu“ pela sta samospeve gg. Razingera in Božidar Valenta. Prvega poznamo že kot izbornega solista, drugi bil nam je nov. Čveterospeve peli so gg. Razingera, Bartela, Maiera in Straussa prav precizno. Goltermanov koncert za violoncelo igral je gospod Forst-mayer prav dovršeno, na glasoviru ga je spremljal g. Mayer. Novo Foersterjevo skladbo „Milica“ peli so gg. Pavšek, Branke, Lilek in Dečman, tako, kakor smo to navajeni od tega našega kvarteta. Poslednja točka programa bil je mešani zbor „Veseli pastir“, v katerem je nastopil prvokrat novi ženski zbor „Glasbene Matice“ in smo imeli priliko zopet jedenkrat videti nad 30 naših dražestnih pevkin na odru. Na splošno zahtevanje moral se je zbor po burnem aplavzu ponoviti. „Glasbena Matica“, ki je sodelovala s tako izbornimi močmi pri čitalnični Besedi, je pokazala, da se za bodočnost smemo od nje nadejati prav lepih muzikalnih užitkov. Zadnjo Besedo je prištevati mej najbolje uspele poslednje dobe.

(Častnim občanom) volil je občinski zastop glavne občine v Hrenovicah soglasno, z velikim naudušenjem pri zadnji občinski seji na predlog župana visokospoštovanega gospoda Antona Deklevo, veleposestnika v Gradcu, kot velicega dobrotnika Postojinskega okraja. Pri tej prilike je občinski odbor tudi sklenil, da se spoštovanja vrednemu gospodu svetniku Gregorju Keržiču, kateri je mnogo let služboval v Senožečah, pri odhodu v zasluženi pokoj izreče za njegovo uzorno, nepristransko vedenje udana zahvala in spoštovanje.

(Ognjegasno društvo v Kamniku) priredi na sveti večer „božično drevesce“ v narodni gostilni g. I. Fajdige. Začetek ob 8. uri zvečer. Društveniki dobijo vsak po jedno lepo darilce, potem je prosta zabava z različnimi igrami, ob ponoči skupni čaj. Tudi neudni dobro došli.

(Vabilo.) Čitalnica Vipavska ima svoj letni občni zbor dne 27. decembra ob 6. uri zvečer v svojih prostorih. Poročal bode o svojem delovanju stari, na to se bode volil novi odbor. Želeti je točneje in obilneje udeležbe, kakor navadno.

Odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunajsko Novomesto 21. decembra. Radivoj Poznik umrl.

Dunaj 21. decembra. Zdravje nadvojvode Ernesta se boljša vedno.

Dunaj 21. decembra. Taaffeu zahvalil se cesar sam v današnji avdijenci za sožalovanje, izraženo ob priliki smrti Sigismundove.

Budimpešta 21. decembra. V nadaljevanju generalne debate o trgovinskih pogodbah izrekel v poslaniški zbornici Helfy željo, da bi Tetovski govor nemškega cesarja uvažali v Franciji. Govornik vsprejme pogodbe, nadejajoč se, da se razvije trgovina na izhod. Drugi govornik Beothy, ki želi pridruženje Francije, graja prenačljeno obravnavanje v parlamentu. Trgovinski minister pobija to v govoru, ki je bil vsprejet s pritrdjevanjem.

